

VIÊN NGỘ THIÊN SỬ NGŨ LỤC**QUYỂN 11****TIỂU THAM 4**

Sư nói: Một lần thấy càng chẳng thấy lại, nay đã thấy lại, một lần nói lại chẳng nói lại, nay đã nói lại. Chưa có ai đi mãi mà chẳng dừng ở giữa đường mà không có tin tức ấy. Chưa có ai đứng mãi mà chẳng đi vào nhà. Mất dây leo (cát đặng) này thẳng được hai đường đều chẳng dính dáng. Đi dừng đều được dọc ngang. Khi dừng thì ngàn người vạn người ràng buộc chẳng được, khi đi thì cũng rãnh rang quét sạch đầu lưỡi tất cả mọi người. Nếu như có thân đến chỗ ấy thì phải biết có chiếu dụng đồng thời. Người cảnh đều đoạt hưởng thưởng mới được. Nếu luận về hưởng thưởng thì Phật tổ chẳng lập, phàm Thánh dứt bật, sạch lâu lâu không thừa đương, sáng rõ rõ không hồi hốt. Chính ngay lúc ấy thì thế nào chỉ nguyện gió xuân cùng gắng sức, một lúc thổi vào đây mà đến. Lại có tụng rằng: Minh châu ở tay người có công thì thưởng. Trưởng lão mới vào viện đều không tài giỏi. Chẳng lập cửa Triệu Châu, đều tự dính tào xướng.

Ngày 08 tháng 04 Tiểu Tham. Ngay đây là đó, đã bước lên thêm bậc đều chẳng thế cũng rơi vào tình thức, dù Oai Âm trở về trước không dính dáng, bảy Đức Phật trở về sau không dính dáng, hưởng thưởng hưởng hạ đều không dính dáng. Tuy thế, Thông Phương tác giả cử động nói năng liền biết, còn trệ ngoài lớp da khó thoát lối tắt. Do đó hưởng vào Đệ nhị nghĩa môn, trong chẳng như thế mà có lúc như thế, trong như thế mà có lúc chẳng như thế. Tịnh thân pháp giới vốn không ra vào, Đại bi nguyện lực thị hiện thọ sinh. Tuy nói rơi cỏ nhưng cũng ở trong cỏ mà có đường thông thân. Dám hỏi các người, muốn biết lý lẽ vốn không ra vào chẳng? Bèn dựng phất tử lên nói rằng: Chỉ là cái ấy. Muốn biết thị hiện thọ sinh chẳng? Bèn đưa phất tử lên nói rằng: Chỉ là cái ấy. Đến chỗ ấy thì cùng trâu bắt cùng buông thả, toàn tối toàn sáng, vì cơ trung hạ thì được. Dù chín rồng phun nước một vùng kỳ quái mất

nhìn bốn phương chuyển nạp bị thua. Chỉ có Vân Môn Đại sư biết trên cây sắt sinh hoa đạo. Nếu ta thấy một gậy đánh chết cho chó ăn. Vân Môn Đại sư đủ mắt mũi gì mà nói như thế. Các người muốn thấy Vân Môn Đại sư chẳng? Sơn Tăng chẳng tiếc lời nói buông thả một tuyến đường. Lại có hiểu rõ chẳng? Chẳng vào sóng ngàn tầm, khó gặp cá vừa ý. Lại nói: Chưa lia Đâu suất đã xuống cung vua, chưa ra thai mẹ đã độ người, một lần xem qua là đó, tử tế kiểm điểm tương lai, cũng trệ cả hai bên. Thật chẳng biết. Đông phát vu kịp chạy ngựa, Nam Thiệm bộ châu nhẩy múa, Tây Cù-da-ni gõ nhịp, Bắc Uất-đơn-việt phiên cân đấu, cũng không phải cũng không đúng, cũng không được cũng không mất. Lại nói rất ráo như thế nào? Tám sừng ma bàn chạy trong không. Vận Vương thỉnh Tiểu Tham - Tăng hỏi: Không tu không chứng, chính là Bản Giác Diệu Minh, vì câu Phật quả Bồ-đề, chính là Nhân có tạo tác, bỏ hai đường này xin Sư chỉ thẳng.

Sư nói: Kiểm báu thổi lông ép người lạnh.

Lại nói: Một điểm Linh quang khác, vạn cố chiếu nhân gian.

Sư nói: Dùng một điểm linh quang làm gì.

Lại nói: Có thể nói: Lời lời hợp đạo Thánh, pháp pháp tại viên thành.

Sư nói: Nó cũng vốn không lời. Tăng lễ bái.

Sư bèn nói: Rộng rãi chẳng ngoài, mười phương cõi nước thấy trước mắt. Tịch liêu (trống vắng) chẳng trong, một lông trên đầu cõi Bảo Vương. Dù chẳng trong chẳng ngoài dứt kia dứt đây, nói cổ nói kim toàn tối toàn sáng. Đến chỗ ấy cũng phải có chuyển thân (xoay mình) một đường mới có thể được Đại tự tại. Há chẳng thấy nói: Đại nhân đủ đại kiến, đại trí được đại dụng. Pháp đại cơ, các cơ dứt mất. Lập một lời, các lời dứt gọi. Dù lời lời cơ cơ đầu đầu bức ép nhau, như khóa vàng xiềng xích mãi chẳng dứt. Đây cũng là việc trên đường trường sinh. Do đó nói: Ngôn phong nếu sai thì cửa huyền xa vạn dặm. Dù vách đứng buông tay tự chịu thừa đương. Chết rồi sống lại đối ông chẳng được, là ý chỉ phi thường, người sao lường được. Đã có ý chỉ phi thường ắt phải nhờ người phi thường. Đã có người phi thường ắt phải sáng ý chỉ phi thường. Chính lúc ấy như thế nào. Nghiêng mình phương ngoài xem ai là người trong ấy.

Lại nói Đức hộ sinh suốt cả khôn duy. Cây cỏ côn trùng khi thích Thánh, thẳng địch kinh người có kỳ đặc. Như thế nào là kỳ đặc? La la lý lý gõ giường thiền. Sư xuống tòa.

Tiểu Tham: Trước mắt không một pháp, sum-la vạn pháp rõ ràng.

Cách ngoại lập ngàn cơ. Quyền thật chiếu dụng rộng lớn như thế là quyền vậy. Nạp núi Tu-di vào hạt cải, ném cả đại thiên ra phương ngoài là thật vậy. Trên là trời, dưới là đất, núi là núi sông là sông, Tăng là Tăng tục là tục, là chiếu vậy. Rộng khắp sa giới mà không dư thừa là dụng vậy. Hét như sấm rớt, đánh gậy như mưa rơi. Chỉ như chẳng rơi vào quyền thật chiếu dụng, chẳng rơi vào cách ngoại ngàn cơ chẳng rơi vào một pháp trước mắt. Chính ngay lúc ấy như thế nào mà khế hợp. Nếu là tâm cơ siêu thoát, được mắt đã quên, huyền diệu dứt lý. Có người ấy chẳng. Nhờ nghe nói nêu cước nọ liền đá. Thích-ca tự Thích-ca, Di-lặc tự Di-lặc, giải thoát tự giải thoát, Thiện Tài tự Thiện Tài. Nếu hoặc ai chưa được như thế, mà ngay đây tin được kịp, nắm được định, làm được chủ, thì liền phải phương tiện của người xưa lập ra mà khắp nơi sáng ra, vật vật hiển sáng, không một mảy may lầm lỗi, không một mảy may đắc thất, sạch lâu lâu dứt thừa đương, sáng rõ rõ không hồi hồ. Đạp lên bản địa phong quang ấy, thấy rõ bản lai diện mục (mặt mũi xưa nay) chính ngay lúc ấy như thế nào mà ra sức. Chẳng khởi mảy may tâm tu học, trong ánh sáng vô tướng luôn tự tại. Lại có tụng rằng:

*Phật Phật đạo đồng, đồng chí đạo
Tâm tâm chân khế, khế chân tâm
Rộng rãi thấu qua ngoài Oai Âm
Trời đất lâu dài biển lại sâu.*

Phu nhân Ích Quốc thỉnh Tiểu Tham.

Sư nói: Trước mắt không một pháp, kín đáo có ai biết cách ngoại bày ngàn sai, đáo đầu cần tự dùng, nếu tự dùng được thì đổi rơm thành lúa, đổi yếu thành thọ đổi đất đai thành vàng ròng, khuấy sông dài thành sữa chẳng bị phân ngoài. Lại như chỗ kín đáo. Nếu biện được thì chỗ dùng tức là kín đáo, kín đáo tức chỗ dùng. Do đó nói: Tam-muội của Thế Tôn, Ca-diếp chẳng biết, Tam-muội của Ca-diếp A-nan chẳng biết, Tam-muội của A-nan, Thương-na-hòa-tu chẳng biết. Tam-muội của Thương-na-hòa-tu, Ưu-ba-cúc-đa chẳng biết. Đã là mỗi mỗi chẳng biết thì làm sao truyền trao nhau đến chỗ ấy chẳng ngại, chỗ đối gạt thẳng là đối gạt, chỗ kín đáo là kín đáo. Nếu hiểu sơn Tăng vừa đến đáp. Tăng ấy hỏi Tam-muội của Hòa thượng thì ai biết, đáp rằng sơn Tăng tự biết. Tuy như thế rất giống như cầm tay lên núi cao, chưa khởi kể bàng quang cười nhạo. Các người thường thường hướng vào chỗ biết chẳng biết mà sống. Nếu nói biết thì người này chỉ đủ một con mắt. Nếu nói chẳng biết thì người này cũng chỉ đủ một con mắt. Lìa biết và chẳng biết thì ngay lúc ấy như thế nào? Đại thiên sa giới bọt trong biển, tất cả

thành hiền như điện xét.

Lại nêu ngoại đạo hỏi Phật: Ngày hôm qua nói pháp gì?

Thế Tôn đáp: Nói pháp định.

Ngoại đạo hỏi: Hôm nay nói pháp gì?

Phật đáp: Nói pháp chẳng định.

Ngoại đạo hỏi: Hôm qua nói định, hôm nay vì sao nói chẳng định?

Thế Tôn đáp: Hôm qua định, hôm nay chẳng định.

Sư nói: Lớn nhỏ Thế Tôn đầu rồng đuôi rắn. Nếu là Thiên ninh thì chẳng thế.

Bồng có người hỏi: Buổi sớm nói pháp gì?

Đáp: Pháp chẳng định. Nay thì nói pháp gì?

Đáp: Pháp định.

Có kệ nói: Sáng chẳng định mà nay sao định. Liền hướng vào người khác nói một lưỡi câu đưa lên.

Tiểu Tham:

Đề cơ hưởng thượng phải là con mắt hưởng thượng. Chỉ việc trong ấy phải là người trong ấy. Nếu hay lập ngàn Thánh ở dưới gió, ném đại thiên ở phương ngoài, dưới gót chân cứng ngắt ngắt. Trên đánh môn tối mịt mù. Quét sạch chức vụ quan trọng chẳng thông phạm Thánh, cũng chưa là cơ hưởng thượng, cũng chưa là việc trong ấy. Lại thế nào là cơ hưởng thượng là việc trong ấy? Chước nhiên đem gọi thật có lời nói gì, rất chẳng biết. Như đem quả ngọt mà đổi mướp đắng, gạn lọc nghiệp căn đều là việc không thật. Nếu là người linh lợi nhờ nghe nêu nói liền biết lại lại chẳng bối rối. Đã chẳng bối rối thì trong hai mươi bốn giờ tụy trọn ngày ăn cơm mà chẳng từng nhai một hạt cơm, trọn ngày mặc áo mà chẳng từng mang một sợi chỉ, trọn ngày nói năng mà chẳng từng động lưỡi. Tuy như thế, có người nào đến được chỗ ấy. Vì sao thế, chỉ vì chẳng lạc tâm ý thức, chẳng lạc chỗ sạch dơ, thấu suốt Oai Âm bờ kia toàn sáng Bản nguyện yếu địa. Một gậy một hét, một xô một gõ một ra một vào, một hỏi một đáp. Thí như quăng kiếm lên không chớ luận tới và chẳng tới. Bởi khoảng không chẳng có dấu tích, kiếm nhọn không thiếu. Chính ngay lúc ấy trước thật một câu như thế làm sao nói? Có hiểu rõ chẳng? Buông tay bên kia ngoài ngàn Thánh, đèn lồng cột cái phóng ánh sáng. Có tụng rằng:

*Diệu Đức không sinh khen chẳng cùng,
Ma-hê Chánh nhãn gió chẳng thông,
Cả đại thiên ném ngoài phương khác,*

Tác giả cần sáng hướng thượng tông.

Giải Hạ Tiểu Tham rằng: Hộ sinh cần phải giết, tuy giết một không bị (hại) thương. Người sát đã bằng, công ấy như thế. Có thể đi thuyền sắt vào biển, có thể bay ma bàn trên không, nửa khép nửa mở thành cục thành khối, ra ngoài cái Đại Viên giác không được, nếu có ra được đáy Viên giác thì liền có thể nghịch thuận dọc ngang, giết chết cứu sống tự tại. Thế nên Văn-thù Bồ-tát một hạ ba chỗ qua hạ một ngày ở cung ma, một tháng ngày ở nhà Trưởng giả, một tháng ngày ở phòng dâm, đã ba chỗ qua hạ liền vào trong hội Thế Tôn. Giải chế tội là bất bình. Do đó Ca-diếp muốn bạch chùy đuổi Văn-thù, vừa khởi niệm này, liền thấy trong hội có vô lượng Thích-ca, vô lượng Văn-thù, vô lượng Ca-diếp, vô lượng kiền chùy. Ca-diếp đã thấy thế liền trợn mắt phùng má. Vì sao? Vì người quá lượng có thấy quá lượng, có dụng quá lượng. Tuy Đầu-đà sắc vàng (Ca-diếp) đến chỗ ấy co tay chẳng được, duỗi tay chẳng được. Vậy lúc nào là trong Đại Viên giác hay ở ngoài Đại Viên giác. Cần phải thông phương tác giả mới có thể chứng minh. Vì sao thế? Vì đây là cảnh giới Đại nhân của Văn-thù Phổ Hiền. Nếu tham được cảnh giới Văn-thù Phổ Hiền thì vô biên biển hương thủy, vô lượng vô số vi trần Phật sát đều là chỗ an cư. Cho đến hiện vô biên thân nơi nơi đi đứng ngồi nằm, cũng chẳng hại nhau cũng chẳng phạm tay. Chính ngay lúc ấy nếu là người tri âm, thì khởi nêu lên liền biết sở dĩ Thiên ninh tuy cùng đại chúng chín mươi ngày an cư, các người có biết chẳng? Các người nếu thấu đầu thấu đáy thì liền là cảnh giới Văn-thù, Phổ Hiền. Nếu chẳng thấu đầu thấu đáy tức là cảnh giới Ca-diếp. Là Văn-thù Ca-diếp thâm nhân kết quả một câu như thế làm sao nói? Có hiểu rõ chẳng? Chín mươi ngày công phu nay đã mãn, mở toang túi vải đều thông dong tự tại.

Tiểu Tham.

Tăng hỏi: Như thế nào là khách trong chủ?

Sư nói: Xà-lê hỏi chỗ còn mang hạt bụi nhỏ.

Lại nói: Như thế thì Linh quang ngàn xưa đẹp, vạn pháp lạc bậc thang.

Sư nói: Đứng dưới thêm.

Hỏi: Như thế nào là chủ trong khách.

Sư nói: Sơn Tăng chẳng khởi tự nói lấy.

Hỏi: Vị trong cổ Phật không tìm chỗ, sâu sâu trong cỏ bày toàn thân.

Sư nói: Chớ đến trong ấy trình túi che.

Hỏi: Như thế nào là chủ trong chủ.

Sư nói: Ngồi dứt đầu lưỡi không đi lấy.

Lại nói: Trong tay áo chày vàng sáng rực rỡ, kiếm báu thổi lông ép người lạnh.

Sư nói: Bảy mươi lăm gậy lại thành một trăm năm mươi.

Hỏi: Như thế nào là khách trong khách.

Sư nói: Ngoài núi xanh lại sâu người.

Lại nói: Như thế thì nhà nghèo chưa phải là nghèo, đường nghèo buồn giết người.

Sư nói: Trong thôn hoang miếu mà đi.

Hỏi: Chỉ như chẳng dính chủ khách là người nào.

Sư liền hét.

Sư bèn nói: Mắt thấy biết về đã là phần ngoài, chưa nói trước đã họp cũng dính đường đi. Phải biết trong đó có cỗ cách ngoại làm dụng cách ngoại, sáng đạo cách ngoại, chứng tâm cách ngoại. Sạch lâu lâu dứt thừa đương, mật mật đường đường dáng rõ rõ không hồi hồi, chỗ vách đứng vạn nhận ngàn sai vạn khác, chỗ vạn khác ngàn sai vách đứng vạn nhận. Do đó nói: Buông câu bốn biến chỉ câu rỗng dử, cơ cách ngoại vì tìm tri thức. Ở trong nếu có thì cái thừa đương nào được cách ngoại thú hưởng, cái quyền hành nào được tác lược cách ngoại thì khi hưởng đạo ấy cái gì mà liền được nói huyền nói diệu, nói Phật nói Tổ, nói tâm nói tánh. Đã là người này bỏ việc thêm lời, luận gây luận hét, luận quyền luận thật luận chiếu luận dụng. Cũng là người này chẳng cần nuôi lớn vật, vì ở khoảng giữa chẳng phạm phong mang, bụi nhỏ chẳng lập, như thế nào mà siêu thoát. Có hiểu rõ chẳng? Đại Đạo thể rộng không trước sau, rõ ràng cần phải người trong ấy.

Lý Do Bồ thỉnh Tiểu Tham: Bổng đất hẹn nhau, toàn cơ riêng chứng, mắt mắt chiếu nhau, tâm tâm biết nhau, đều chẳng từ chỗ khác đến, hết cả đều ở trong lòng tuôn ra. Chính ngay lúc ấy sum-la vạn tượng, cỗ Phật gia phong. Ngọc bích trời xanh, Đạo nhân tìm sống. Mở toang kho tàng của mình, chở ra gia tài của mình. Cùng chư Phật Tổ sư đồng đức, đồng thành Duy-ma Bằng Lão đồng nắm đồng buông, cùng Bùi Tướng Quốc Vương Thường Thị, đồng một cơ dụng, đồng một cảnh chiếu, lại không có việc khác, cắt đứt đường sinh tử, đánh phá hang ổ phiền não, chẳng tiêu một câu.

Lại nói: Đó là câu nào? Lại hiểu rõ chẳng. Siêu nhiên thấu thẳng ngoài Oai Âm, trước mắt không pháp để thương lượng.

Thỉnh Tiểu Tham rằng: Rõ ràng dứt thẳng chẳng lập thêm bậc,

thấy mặt trình nhau, toàn bày chánh thể. Lấy pháp Thế Đế mà tiếp người thì rơi vào trong pháp Thế đế. Lấy Phật pháp mà tiếp người thì rơi trong Phật pháp. Lấy cơ Tổ Phật mà tiếp người thì rơi vào trong cơ cảnh Tổ Phật. Lấy hưởng thượng niêm đề mà tiếp người thì rơi vào trong niêm đề hưởng thượng. Lấy thế ấy thế ấy mà tiếp người thì rơi vào trong thế ấy thế ấy. Lấy chẳng thế chẳng thế mà tiếp người thì rơi vào chẳng thế chẳng thế. Lấy đều chẳng thế đều chẳng thế mà tiếp người thì rơi vào đều chẳng thế đều chẳng thế. Đến chỗ ấy mà ràng buộc thì nó chẳng ở, ngàn Thánh ra đời, chẳng dám chính mắt nhìn nó. Tuy là phải đương đầu mà thoát thì hướng vào bên nào mà thừa đương, thì cũng chỉ được cái không dính dáng vào cái gì. Lại làm sao mà hạp sát. Nếu có người đại căn đại khí, hưởng chỗ hạp sát mà tẩy được một tuyến, liền có thể cầm một cọng cỏ mà làm thân vàng trượng sáu. Có lúc đem thân vàng trượng sáu mà làm một cọng cỏ. Có lúc đem lông đèn làm cột cái, có lúc đem cột cái làm lông đèn. Có lúc cởi Phật điện ra tam môn, buông một tuyến khiển, nắm đầu gạch Tân La cùng nước Chiêm Ba.

Lại nói: Là tông chỉ gì? Là cảnh giới nào? Chính ngay lúc ấy đương đầu một câu như thế làm sao nói? Đây mắt sáng trưng không trước sau, hoa Ưu-bát-la nở trong lửa.

Tiểu Tham.

Sư nói: Nêu ngàn sai, chỗ nêu dứt rào cản. Vạn hóa một nắm, khi nắm không trước sau. Chỉ như nói Thượng cổ chư Phật chưa ra đời, chưa thành đạo, chưa phát tâm trở về trước, lại có cái tin tức không? Nếu nói có thì có ở đâu? Nếu nói không thì sao được cái này. Do đó trước hiện sau Thánh, trước Phật sau Phật, chỉ là nắm chắc được nó, cảnh ngưỡng được nó. Lại nếu chưa hiểu thì từ trên cơ cảnh mà nắm chỗ định, mà làm được chủ. Sơn Tăng đem nay cùng nó làm chủ đi. Chư Phật khi chưa ra đời chưa phát tâm chưa thành đạo tất cả đều ở trong tay của Sơn Tăng, phóng giáo tha thông một khẩu khí. Nếu chẳng phóng hành thì chẳng tiêu một giết chết. Do đó Hoàng bá nói: Đầu trâu nói ngang nói dọc, chẳng biết có cửa hưởng thượng đóng chốt. Nếu dạy nó cửa hưởng thượng đóng chốt, thì Tổ Phật cũng đưa chẳng ra, thật vì đất rộng người thưa, gặp nhau thì ít. Bỗng nếu có người đồng sống đồng chết cùng đến Thiên Ninh gặp nhau, lại cần phải chứa nó. Vì sao? Nếu nó ngồi sơn Tăng cũng phải xuống giường thiền. Nếu sơn Tăng ngồi nó cũng phải đứng một bên, được như đây. Tuy là đồng đường nhưng chẳng đồng vết xe, tuy là đồng sáng nhưng chẳng đồng tối, tuy là đồng được nhưng

chẳng đồng mất. Lại cuối cùng thì thế nào? Ló đầu ngoài trời xem ai là người trong ấy. Lại nêu: Ở Kinh Triệu có Hiên Tử Hòa thượng sau khi tham vấn ngài Động Sơn rồi thì chỗ ở không nhất định, chẳng theo luật nghi. Mỗi ngày thì đọc theo bờ nước nhật sò ốc để sung triều, đêm đến thì ngủ trong đồng giấy tiền ở miếu Bạch Mã. Lúc đó có Hoa Nghiêm Tịnh Thiên sư nghe nói muốn biết thật giả, liền lên trốn trong đồng giấy tiền, nửa đêm Hiên Tử trở về.

Sư Tịnh bèn cầm gậy hỏi: Như thế nào là ý Tổ sư Tây Trúc đến?

Hiên Tử đáp: Mâm đài rượu trước Thần.

Sư Tịnh lấy làm lạ, sám hối mà lui.

Sư nói: Các người nếu chưa hiểu rõ, sơn Tăng sẽ giải thích sau mâm đài rượu trước thần, đàn sắt lớn như nắm tay, một đánh liền nát bét, chẳng đáng nửa phần tiền.

Phu nhân Ích Quốc thỉnh Tiểu Tham.

Tăng hỏi: Trước hết là Oai Âm Vương, sau hết là Lâu Chí Phật. Chưa biết Oai Âm Vương tham kiến người nào?

Sư nói: Tham kiến không mặt mũi.

Tăng hỏi: Còn người không mặt mũi thì thấy ai?

Sư nói: Con chó điên rượt cục đất.

Tăng hỏi: Sao (nói gì?) cái gậy ở trong tay học nhân.

Sư nói: Ông thử dùng xem.

Tăng nói: Đến chỗ ấy được không lời có thể nói, không lý có thể bày.

Sư nói: Chỉ được bảy thành.

Tăng hỏi: Có thể nói Sư thừa chẳng lập đến đời truyền nhau.

Sư nói: Một dao cắt đứt.

Tăng nói: Đã rõ như thế, Hòa thượng cần gì phải tìm Bạch Vân.

Sư nói: Ông nói Oai Âm, Lâu Chí Phật hiện nay ở đâu?

Tăng nói: Một xuyên qua.

Sư nói: Ở trên đầu lại thêm một mắt mới được.

Sư nói: Ba đời chư Phật cũng thế, nhiều đời Đại Tổ sư cũng thế, Đức Sơn cũng thế, Lâm Tế cũng thế, Thiên Ninh há có thể chẳng thế. Do đó sớm mai cũng thế mà nay cũng thế - Lại nói: Như thế như thế là cái gì? Lại hiểu rõ chẳng. Do đó nói: Hưởng thượng một đường ngàn Thánh chẳng truyền, học giả cực nhọc như khỉ bắt bóng. Nếu như gặp kẻ đạt trở về trước thì làm sao đề tuyết, làm sao hiểu rõ, nói lý tánh huyền diệu được chẳng, hét một hét được chẳng, vẽ một nét (vạch một vạch) được chẳng, miệng được chẳng sáu lần sáu là ba mươi sáu, chín lần chín

là tám mươi mốt đợc chđng. Lại đđu chđng phải đđo lý ấy, hđng đđy là đđiệu của ngàn Thđnh chđng truyđn, chđ đđo chỉ có Phật cùng Phật mới có thể biết. Sau khi biết rồi lại truyđn cho người hay chđng truyđn cho người. Nếu truyđn đợc thì đđu rđng đđoi rđn. Nếu truyđn chđng đợc thì ngàn Thđnh vđn Thđnh người người đđu đđn chđ đđy. Hođc Phật hođc Tổ. Ở tất cả người cơ cđnh chđng đđn chđ phđt sáng ở tất cả người chđ đđng chđng kđp đđe xuyđt, ở tất cả người tình thức tính đđm chđng đợc chđ ngđi đđt đđờng ngàn sai. Tuy cđm một câu mà hđp gđm hđp hoa, hđp hoa hđp gđm, có thể tiến đđn bờ bên đđo. Nếu cũng thừa đđờng thì không còn can thiđp. Đđn chđ đđy có gđy có hét, có quyđn có thđt, có giđt chđt có cứu sống, có bắt có thả. Chỉ cho chư Phật biết, chđng cho chư Phật hiđđ. Đđ cho chư Phật biết vì sao chđng cho chư Phật hiđđ. Hiđđ thì truyđn đợc. Do đđo cần người tâm cơ đđt trí cđnh quên đợc mất, bỏ phải quđy, một lúc rơi hết, vđn cđnh xóa hết mà không chđng ngđi gì. Có thể cùng ngàn Thđnh đđt tay nhau đđi, đđng đđng đđng chđng tất cả chđ đđu sáng rđ, tất cả chđ đđu lđng trong nhđ đđnh thđo chđt, mở niđm cõi trđi. Chỉ như nay sơn Tđng đđi chúng nói thế lại sẽ đợc ngàn Thđnh chđng truyđn chđng? Rđ rđng sẽ chđng đợc. Đđ chđng đợc thì lại nói gì? Ngàn người vđn người quđn lấy chđng làm sao? Do đđo người xưa nói: Tuy đđim phá lưới tđng ý ở đđy khi vđn thđi chưa sinh, cần một thấy liền thđu, một cần liền đđt. Nếu cũng chưa hiđđ thì rất chđng đợc nghi. Như nay chđng tiđc tánh mạng, hđng vào trong ấy cùng các người thông tin tức. Có hiđđ chđng? Ngàn Thđnh cùng truyđn bát không đđy. Đđi thiên sa giđi một bọt nổi.

Tiểu Tham:

Quét sạch đđờng ngàn sai, ngđi tức là phải quđy, báo hóa chđng đđng thân, nói nđn bật tin tức. Chđnh ngay lúc ấy nếu có ý Tây Trúc đđn chính là thđu đđt thđu cát. Nếu không có ý Tây Trúc đđn rất giống như đđi mặt gđt lừa nhau. Bỏ hai đđờng này phải biết nhà người khác có đđờng xuđt thân. Này đđi chúng. Rđ rđng chđng phải là việc trước mắt cũng chđng phải là cơ trước mắt. Có một câu ngàn Thđnh thấy người chđng thấy. Có một câu ngàn Thđnh lđ đđu chđng đợc, có một câu ngàn Thđnh cùng đđng.

Lại nói: Một câu này rđt ráo từ chđ nào tuđn ra. Nếu có biết đợc chđ tuđn ra thì sạch lđu lđu sáng rđ rđ, cũng chđng nói một tức ba, ba tức một. Chđng đđng gđy chđng đđng hét, chđng đđng nói thấy thành công án, chđng tiêu nháy mắt nhđng mđy, chđng cần nói huyđn nói đđiệu. Do đđo Thích-ca, Di-lđc Vđn-thù Phđ Hiđn cũng là nó khiến chạy,

nó vốn chẳng làm tất cả, chẳng là tất cả, quét sạch tất cả, từ xưa không lay động, mỗi mỗi đều ở dưới gót chân người, viên minh chiếu sáng rực rỡ như mặt trời. Người người hồi quang được độ, cũng chẳng ở chỗ nó, cũng chẳng ở chỗ mình, chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở giữa. Song tất cả sự kỳ đặc nhân nó mà lập nên, tất cả sự thù thắng, nhân nó mà viên thành, như đao báu kho vua, như Ma-hê ba mắt như ba điểm vòng tròn, như trống độc. Ngàn lời vạn câu trọn nói nó không thành, nói nó chẳng đến. Chánh ngay lúc ấy có hiểu rõ chẳng? Như kiếm báu vua theo ý vua, chém chặt dọc ngang được tự do.

Tiểu Tham.

Tăng hỏi: Vua Ba-tư-nặc thỉnh hỏi Thế Tôn rằng: Trong Nghĩa Thánh để lại có sự thế tục chẳng?

Thế Tôn nói: Đại vương, khi ông ở thời Phật Long Quang từng hỏi nghĩa này. Nay lấy câu trả lời ngày xưa mà đáp lại.

Sư nói: Một lúc ở trong đó.

Lại nói: Chỉ như ngài Thúy Nham nói: Đại vương khéo hỏi mà chẳng khéo đáp, Thế Tôn khéo đáp mà chẳng khéo hỏi, chưa biết ý này như thế nào?

Sư nói: Tháo chốt cửa.

Lại nói: Nếu bỗng Đại vương thỉnh truyền lời này hỏi Hòa thượng chưa biết như thế nào mà đáp.

Sư nói: Mở miệng thấy mặt.

Sư nói: Sớm đã bày đường dây, như nay lại mở gia phong. Ma-hê-thủ-la ba mắt tám mắt thông suốt. Ông già Thích-ca trăm ức thân mười phương phân hình. Như ấn in trên không, ấn in trên nước, ấn in trên bùn, xưa chẳng phân bờ mé trước sau, cũng chẳng phân dọc ngang đều khác. Đến chỗ ấy như vào sâu đến xương tủy, ngay đây mà thấu suốt, chẳng nghi đầu lưỡi người thiên hạ, nhờ nghe nêu nói đỡ chân liền đi, có thể quét sạch mười phương, có thể càn khôn riêng bước. Nếu hoặc còn lưu thấy nghe, còn trệ ngoài da, thì phải ngay gót chân mỗi mỗi rỗng suốt, mỗi mỗi thấy bản lai diện mục (mặt mũi xưa nay). Đạp trên bản địa phong quang chẳng theo thanh sắc, chẳng ở phàm Thánh, chẳng rơi vào thấy nghe, chẳng dính vào nói nín, sạch lâu lâu sáng rỡ rỡ. Do đó nói: Mười phương không vách ngăn, bốn mặt cũng không cửa. Toàn thể cùng cái gì đến, toàn thể cùng cái gì đi, rớt ráo trời người, quần sinh đều nương nhờ ân lực này. Nếu biết ân lực này trọn chẳng luống uổng. Từng bước lên đất thật, từng câu thấy rõ căn nguyên. Toàn thể như như không biến động, suy đây kịp đến các quần linh, nhiếp đây khắp giúp

phẩm vưng. Chính ngay lúc ấy vượt thanh vượt sắc một câu như thế làm sao nói, có hiểu rõ chẳng? Chẳng cần phí bỏ sức mảy may nuốt cỏ gai lật nhảy vờn vàng.

Phu nhân Trương Quốc Thái thỉnh Tiểu Tham: Gió sương lạnh ngắt mưa nhỏ phát phơi, cửa giải thoát bát tự mở toang, con mắt Chánh pháp trên đánh môn bày rõ. Lại có vượt tông vượt cách, lia kiến dứt tình chẳng, hãy bước ra làm chứng cứ. Nếu cũng chứng được, thì bảy Phật trở về trước cũng chẳng thế bảy Phật trở về sau cũng chẳng thế hai mươi tám Tổ Tây thiên cũng chẳng thế, sáu Tổ nước Đường cũng chẳng thế. Cho đến lịch đại tông sư, thiên hạ Hòa thượng cũng chẳng thế. Vì sao chẳng cùng? Chỉ sợ đối gạt người. Đã chẳng cùng thế (gì), cũng chẳng đối gạt người thì làm sao thừa đương. Đến chỗ ấy thì trong ruộng bằng vách đứng vạn nhận, chỗ vách đứng vạn nhận một giống ruộng bằng. Đem dứt sạch chức vụ quan trọng chẳng thông phạm Thánh cũng không lời nói phân, cũng không phân diễn giảng. Cuối cùng nói tất cả người vào làm gì. Lão Tăng chẳng tiếc lời nói mà thông cái tin tức ấy.

Sư bèn dựng cây phát tử lên nói rằng: Thấy chẳng?

Sư lại gõ giường thiền nói: Có thấy chẳng? Nếu nói thấy, lại được không dính dáng. Nếu nói chẳng thấy càng không dính dáng. Cuối cùng làm sao, nếu bảo Lão Tăng chỉ cùng ông nói trải vô cùng kiếp sớ mó chẳng được chẳng theo lời nói mà hiểu thì sạch lâu lâu sáng rõ rõ, mỗi mỗi đều quét sạch Báo Hóa Phật, người người khác đều khí xung vũ trụ. Nếu ngàn Phật ra đời khớp giống ruồi muỗi cũng gì cầm được định làm được chủ, mới là bổn phận của tác gia. Chính ngay lúc ấy hiểu thế nào một câu hưởng vượt cách chư Phật, quét sạch đầu thiên hạ nạp Tăng. Lại có tụng rằng:

*Tuy là nói phá tông năm nhà,
Sao bằng Tào Khê một đường thông.
Kiếm báu Đương Dương ai giết sống,
Lìa danh lìa tướng chấn động cao phong.*

Tiểu Tham:

Chẳng phải Như Lai Niết-bàn tâm, cũng chẳng phải Tổ sư Chánh pháp nhãn. Vạn duyên hiểu chẳng đến, ngàn Thánh biết chẳng kịp, Từ Oai Âm Vương kiếp không trở về trước, chính là lúc hươu kiếm báu kim cương, huống là Oai Âm Vương trở đi cho đến cùng tội kiếp vị lai chỉ là đánh cát đặng trọn chẳng phải nguyên là thảo liệu. Do đó nói: Nếu ta một mực nêu nói Tông giáo thì trước pháp đường cỏ cao hơn trượng. Như nay việc chẳng được mình hưởng các người nói thì hết cả đất đai là

ánh sáng Bát-nhã. Khi ánh sáng chưa phát thì không Phật không chúng sinh, tin tức từ chỗ nào đến được. Nếu hương trong ấy liền dứt tin tức đi. Người này mạng căn chưa dứt. Nếu mạng căn dứt rồi thì cát đá rỗng rảng nói năng đầy đủ, cơ cảnh có mặt. Tuy thế, đây cũng là cơ thứ hai. Nếu đến cơ thứ nhất, nói gì Oai Âm trở về trước kiếp không bờ kia. Nếu khiến Đức Sơn Lâm Tế hét xong thừa đương, đầu gậy thủ chứng, chưa khỏi dùng phương pháp chẳng bị người lừa. Răng như rừng kiếm, miệng tựa chậu máu. Ngay đây mà thừa đương, có thể dùng lồng nhốt cổ kim, càn khôn quét sạch. Tuy nhiên Thiên Ninh cùng ai nói năng giống như bên mình không người. Vì sao thế? Vì Phật Phật đạo đồng, Tổ Tổ cùng chứng. Mỗi mỗi ở đây thừa đương. Hương vào đầu mà để một điểm tuyết trên lò lửa nóng đỏ. Đến chỗ ấy trong ngoài thuần tịnh, trong ngoài nhất như. Tuy rơi vào cỏ nhưng chưa khỏi dụng hương thượng, chánh ngay lúc như thế? Đầu gậy có mắt sáng như mặt trời, cỡi vàng ròng trong lửa xem.

Lại nêu việc Bàn cư sĩ hỏi Mã Đại sư: Chẳng cùng vạn pháp làm bạn là người nào?

Mã sư đáp: Đợi ông một hớp uống hết nước Tây giang ta sẽ nói với ông.

Sơn Tăng lược bày cái tin tức ấy, vì người phải thấu suốt, giết người phải thấy máu, ngay đó liền thừa đương đã rơi vào mặt trăng thứ hai. Lại nói: Như thế nào là mặt trăng thứ nhất. Hét.

Đêm đông Tiểu Tham. Tăng hỏi: Đức Sơn ngày xưa Tiểu Tham chẳng đáp thoại. Còn ngài Triệu Châu Tiểu Tham thì đáp thoại, không biết đáp là đúng hay không đáp là đúng.

Sư nói: Đều là chẳng đúng.

Lại nói: Tiếng hay ở tai người đều điếc (sợ?).

Sư nói: Tiêu bốc nghe âm thanh rỗng.

Hỏi: Bỗng nếu trong đáp thoại mà chẳng đáp thoại, trong chẳng đáp thoại mà đáp thoại thì khi ấy thế nào?

Sư nói: Trong hang ổ cát đằng mà ló đầu ra.

Hỏi: Bỗng nếu có lão ấy đến chẳng quản đáp thoại hay chẳng đáp thoại, chỉ khi lật đổ giường thiền thì như thế nào?

Sư nói: Xương sống liền đánh.

Tăng nói: Cao vót (?).

Sư nói: Cao vót.

Tăng liền hét. Sư cũng hét. Tăng lễ bái trở về chúng.

Sư nói: Một vụng lậu đậu.

Sư bèn nói: Đại chúng, dứt hết các cơ lúc chưa có điềm báo, quét sạch đầu lưỡi thiên hạ, dấu vận ngấm ở tức Hóa Thế Đế một Dương liên sinh - Lại nói: Là một hay hai. Nếu nói là một thì nhân đâu mà trong Thánh đế nghĩa lại có Thế tục đế. Nếu nói là hai thì vì sao trong Thế tục đế không có Thánh nghĩa đế. Đến chỗ ấy nếu không có mắt thấu cửa để nhìn thấu cơ quan thì chưa khỏi mù mù điếc điếc lại biết cái đó chẳng, như gương sáng trên đài, châu sáng trong tay. Nêu vô khiển để chiếu vạn tượng rõ ràng, tuy bốn tự đổi dời, trong đó có một thể nhỏ bé không đổi dời. Tuy vạn cơ đều đến, trong đó có một nguồn trạm nhiên bất động. Do đây mà phát chuyển con đường đi, tùy cơ ứng cảm. Các người nếu cũng chẳng thấy, đầu khiến ngàn Thánh xuất hiện thì cũng rờ mó không được. Nạp tử lỗi lạc bước ra thì mắt như chuông đồng, miệng nơi trôi chảy cũng nói nó không được, cũng nhìn thấy nó không được. Thiên Ninh ý muốn cùng các người mở trời tháo chốt. Đến chỗ ấy thì một điểm tài giỏi cũng không được. Lại nói vì sao như thế? Nhà người khác tự có đường thông lên trời. Rất kỳ rõ ràng chỉ ngày ấy.

Sư nói: Đêm qua khi chuông kêu, các người đều đến đây, đã là đâm nã vào chậu keo. Đêm nay khi chuông kêu thì lại có việc gì. Hai lớp ba lớp đã rơi vào thời tiết. Nếu là biết có nhờ (hãy) nghe nêu nói thấu xương vào tủy cốt chân liền đi, quét sạch Báo Hóa Phật, chẳng rơi vào nói nín thanh sắc, tức so chút ít. Nếu chuẩn theo trước chỉ giữ hang ổ. Sơn Tăng chẳng khỏi hưởng về chỗ vô sự mà sinh sự, chỗ không nói mà hiển nói, chỗ không cát đàng mà nói cát đàng, chỗ không gai góc mà lập gai góc, một hạt bụi vừa dấy lên thì cả đại địa gồm thâu, bốn phương tám hướng sạch lau lau. Hoa nở thế giới khởi, phù tràng vương sát sáng rõ ràng, dù cho vô tình hữu tình đều thành Phật đạo, nói có nói không đều chuyển pháp luân. Đây cũng là bên biển pháp tánh mà nhật lấy. Nếu đến dưới cửa nạp Tăng dù cho một gậy đánh phá hư không, một tiếng hét, hét tan mây trắng. Thích-ca, Di-lặc cũng phải chạy đi, Đức Sơn Lâm Tế trốn mất phùng má chưa phải là bốn phạm khí ở đấy.

Do đó nói: Quét sạch đầu lưỡi riêng sinh kiến giải họ tham hoạt cú chẳng tham tử cú, ngay nơi hoạt cú tiến cử được, vĩnh kiếp không quên.

Ngay tử cú mà dưng được. Tự cứu không xong, chỉ như các người, tức nay làm sao hiểu được hoạt cú của người, tâm chẳng phải Phật là hoạt cú sao không dính dáng. Chẳng phải tâm chẳng phải Phật chẳng phải vật là hoạt cú sao không dính dáng. Chớ phải là nhập môn liền đánh là hoạt cú sao không dính dáng. Nhập môn liền hét là hoạt cú sao không dính dáng. Chỉ có tất cả lời nói đều là tử cú, làm sao là hoạt cú, có hiểu

chăng? Núi cao ngàn nhận đứng một chân, bốn phương tám mặt tối mịt mờ. Lại nói: Một hộp uống hết nước Tây giang. Cỏ gai lật giết chết lão Bàn. Rõ ràng nếu cũng nuốt được, quản lấy Hải nội vô song.

Sư nói: Trời không bốn vách, xa xôi ràng buộc. Đất dứt tám duy hiểu không ngăn cách, cùng hư không đồng thể, hợp sáng hợp tối, cùng hư không đồng tuổi thọ. Từ xưa đến nay, người người có một tọa cụ, lấy gì để an bài, nơi nơi đều Di-lặc mở cửa chẳng cần nháy mắt, hết cả là người người thọ dụng không tới không lui, dùng sức đại bi để thành thắng sự này. Do đó ông già Thích-ca chưa lìa Đâu suất đã xuống cung vua, chưa ra thai mẹ đã độ người rồi. Lại nói: Các người phân thượng lại có tin tức này không? Nếu không, thì người người đầy đủ, cái cái viên thành. Nhân đâu mà không. Nếu có, thì nay các người ở đâu mà an thân lập mạng, lại biết rơi chỗ nào chẳng? Nếu biết chỗ rơi, thì chẳng động Đạo tràng mà khắp có thể thâm nhận cả mười phương sát hải. Một trần một sát tùy chỗ thọ sinh. Sao đợi chín rồng phun nước thơm, phân tay chỉ trời đất làm tiếng sư tử rống lớn. Phải biết khi chưa ra khỏi thai mẹ đã gằm thét tiếng sư tử, thẳng đến nơi nơi lúc lúc niệm niệm đều viên thành thanh tịnh vô vi không gián đoạn đại giải thoát môn. Chính ngay lúc đó, ngày lên trời Đâu suất đêm xuống Diêm-phù, trong ấy ma-ni châu làm gì chẳng hiện. Dám hỏi các người, trong đó là gì? Lại hiểu rõ được chẳng. Tay áo rồng phát lên toàn thể hiện, chỗ đi của voi chúa mất dấu chồn.

Sư nói: Đại cơ viên ứng, Đại dụng dọc ngang, chẳng rơi cơ quan (cửa cơ) ngàn Thánh, chẳng đạo hang ổ các tổ, cử một cơ thì ngàn cơ cắt đứt, nắm một việc thì vạn việc đều bày. Cần phải là người đại giải thoát ấy mới có thể nói Tông chỉ hướng thượng há chẳng thấy: Duy-ma chẳng chỗ ngồi mà dời đi cả thế giới Diệu Hỷ, như kim nhọn giữ (ghìm) lá táo lại chẳng thấy. Đại Ngưỡng nói: Nắm một miếng lá cây là dời đi một tòa Ngưỡng Sơn. Thế nên biết việc ấy nếu ở tâm cơ ý thức khế cơ ở trên lời nói mà tìm thì giống như đào đất tìm trời rất không dính dáng. Nếu là sắt sống đúc nên chẳng dính với hóa thành, chẳng do mê ngộ, chẳng chấp được, mất. Sau đó mới một sáng thì tất cả sáng, một hiểu thì tất cả hiểu, một thấy thì tất cả thấy, một dụng thì tất cả dụng. Đây cũng là nạp Tăng đưa tay ứng cơ vì người làm hành lý. Nếu khiến nó riêng chiếu riêng vận cho đến ngàn Thánh tìm nó chẳng được, các trời không đường dâng hoa, ma ngoại rình xem chẳng thấy, quanh quẩn đi về mười phương vô ngại. Một niệm khắp ứng, dứt hết bờ mé trước sau. Chỉ như nay ngồi đứng nghiêm nhiên, đèn đuốc sáng rực. Lại nói: Là thời tiết

gì. Nếu nói là cảnh giới duy tâm là đang ngồi trong rừng gai. Nếu nói là hưởng thượng thời tiết thì cũng chưa nhảy khỏi kim cương quyển. Đều chẳng thể lại làm sao. Lại có người nói được chăng? Nếu chẳng lam điền bắn hổ đá cơ hồ lầm giết Lý tướng quân. Có tụng rằng:

*Trên trời nhân gian chẳng thể bồi Đông phong ngàn
mắt đứng lúc mở Trí Thông cư sĩ thật kỳ đặc
Đạo chiếu ba năm hai lần đến.*

Sư nói: Lời nói phát ra không tiếng, hòa vào lời đánh nát, trước sắc chẳng vật, cùng vật dung hợp nhau. Màn che của thanh sắc tiêu hết, nguồn cội của thấy nghe cũng thoát hết, dù sạch lâu lâu sáng rõ rõ, trong vắt, trắng tinh, bản địa phong quang, bản lại diện mục, thần thông diệu dụng ngang dọc chữ thập, chẳng lìa chỗ ẩn kín, ở chỗ ẩn kín quét sạch mười phương chẳng lìa thần thông diệu dụng. Trong hai sáng có hai tối, trong đồng sống có đồng chết. Như thế cũng chẳng được, chẳng thể cũng chẳng được, như thế cũng được, chẳng thể cũng được. Do đó nói: Tức thấy nghe này không phải thấy nghe, không dư thanh sắc để trình anh, trong đó nếu hiểu toàn vô sự, thể dụng ngại gì phân chẳng phân. Trong đó thấy nghe là thể, thanh sắc là dụng, thanh sắc là thể, thấy nghe là dụng, phân cũng được, chẳng phân cũng được. Do đó Vân Môn nói: Đời lồng đèn trong điện Phật nắm Tam môn hướng lên lồng đèn. Nếu lấy Chánh nhãn nạp Tăng mà thấy thì cũng là việc nhỏ. Dù nhét núi Tu-di vào trong hạt cải, ném đại thiên ra phương ngoài cũng chỉ là đưa nửa cái ấy. Do đó hết cả càn khôn đất đai đều là chỗ không cửa không, lại phải biết có toàn đề thời tiết, ba đời chư Phật chỉ có thể lập dưới gió, sáu đời Tổ sư chỉ được toàn thần xa hại. Đương cơ cắt đứt ngay đây một câu như thế làm sao nói. Cây gậy ba thước khuấy sóng biển, khiến cá rồng kia biết tánh mạng.